

Büyük kuşlar için kutu yuvalar

Kuşların çoğu ağaç deliklerine yuva yaparlar. Yaşlı ve kurumuş ağaçlar fırtınalardan dolayı devrildiği için buraları kuşlar için önemli yuvalar teşkil etmezler. Bu yüzden kutu yuvalar önemlidirler.

Eğer birkaç yüksek ağacın bulunduğu bir bölgede yaşıyorsanız ya da birkaç deliğe sahip kavaklık bir yerdeyseniz, kutular birçok tür için çekici yerler olabilirler. Doğru ölçüde ve şekildeki kutu yuvalara kumrular, ağaçkakanlar, baykuşlar, alakarga ve kerkenezler hemen yerleşirler.

Eğer arazinin sahibi değilseniz önce izin alın. Yeşil alanlar, hastane çevreleri, şehir parkları ve çiftlik arazileri uygun yerler olabilir. Kamuya açık yerlerde, yuva kutularını kaldırım kenarlarından uzak ve şiddetten hoşlananların ilgisini çekmeyecek yerlere yerleştirin. Unutmayın ki bazı türler çok kolay rahatsız olurlar ve sessiz alanlara ihtiyaç duyarlar.

HANGİ MALZEMELERE İHTİYACIM VAR?

Büyük kutular için 18 ya da 22 mm'lik keresteler idealdir. Çürümeyi önlemek için işleminden geçirilmişse çam da iyi malzemedir (Fakat ahşap koruyucu maddeler kullanmayın kuşları zehirleyebilir). Sert kaliteli dış mekân kontra plaklar da kullanılabilir. Kutuları sadece su bazlı koruyucularla işleminden geçirin. Sadolin gibi. Paslanmayı önlemek için galvanizli çiviler ve vidalar kullanın. Çıkarılabilir kapaklı yuvalar için, paslanmayı önlemek için, plastik ya da pirinç menteşeler ve mandallar kullanın. Yuvanızı ağaca çivi ile tespit etmek ağacı yaralayabilir. Dolayısıyla yuvayı telle ağaca tespit edin ve teli bir hortumun içinden geçirin. Unutmayın ki ağaçlar da büyürler ve ağaca tespit edilmiş yuvaları 2 – 3 yılda bir kontrol edin. (1996)

Peçeli baykuş yuvası

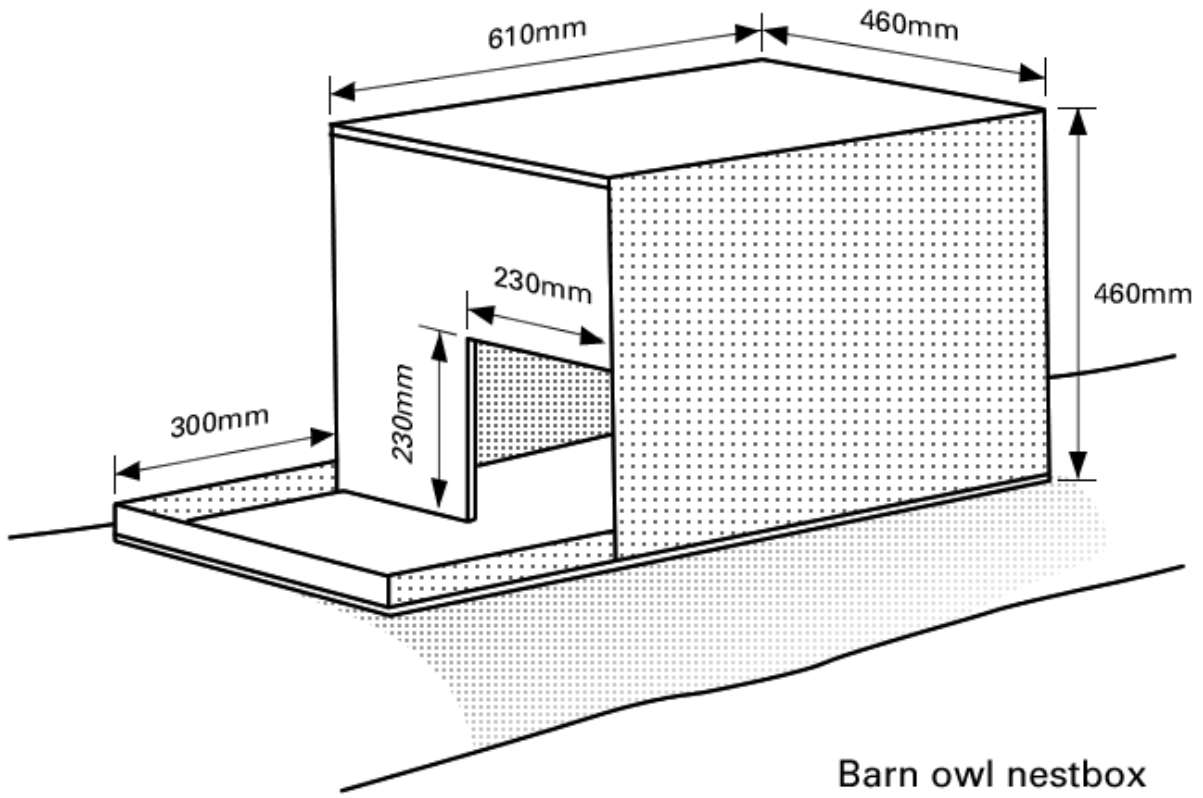
Peçeli baykuş, kalp şeklindeki maymunsu yüzü, siyah gözlü, altı beyaz, üstü altınsı kahverengi ya da soluk sarı bir kuştur. Meralarda avlanırlar ve çevrelerinde önemli miktarda tarla faresi yoksa yuva yapmazlar. Kutu yuvalar yuva olduğu kadar, esaslı tünek de oluştururlar.

En iyi yerler sessiz, kalabalık yollardan uzak binalar olsa da kutu yuvalar büyük ağaçlara da yerleştirilebilirler Çay sandığı ya da valiz şeklindeki bir kutu idealdir. Fakat kalın ve dayanıklı bir kontra plağın ömrü yumuşak bir çay sandığından daha iyidir. Kutu en azından 460 x 460 x 610 mm, ölçülerinde olmalıdır. Ama daha büyük kutu daha iyidir. Giriş deliği 230 mm kare ya da daha büyük olmalıdır.

Kutu, genç yavruların dışarıya yürümeleri için, yuvanın önünde etrafı çevrili bir platforma sahip olmalıdır. Kutu yuva bina girişinden uzak, karanlık bir köşeye sağlam çivilerle monte edilmelidir. Binanın içinde sürekli açık bir pencerenin bulunması kuşun binaya hapis olmaması açısından hayati bir önem taşır.

Peçeli baykuşlar özel kanunlarla koruma altına alınmışlardır. Ve dolu yuvalar size ait olsa bile izinsiz ehliyetsiz ziyaret edilemezler.

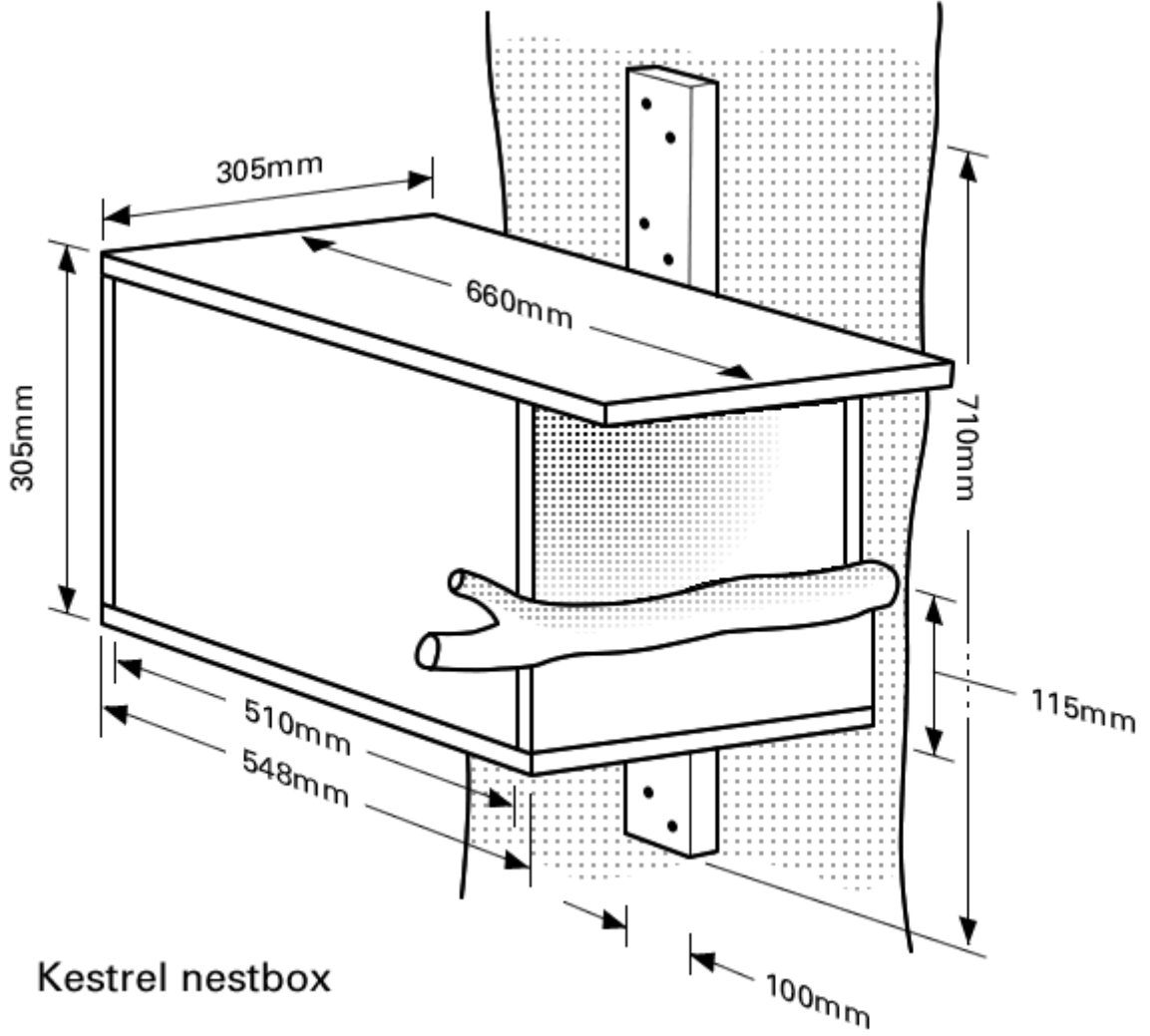
Peçeli baykuşlar bölgesine dominant kuşlar oldukları için yuvalar birbirine yakın konuşlandırılmamalıdır.

Kerkenez kutusu

Kerkenezler küçük doğanlardır. Genellikle tarla faresi, kınkanatlılar (bok böceği) ile beslenirler. Şehirlerde yaşayan kerkenezler ise küçük kuşlarla beslenirler. Kerkenezler güvercin ölçülerinde uzun kanatlı, yelpaze şeklini alabilen ince uzun kuyruklu, havada asılı kalarak av arayan kuşlardır.

Uçurum kenarlarındaki ağaç deliklerine ya da binalara yuva yaparlar. Kutu sert dış mekân ahşap malzemesinden 19 ya da 22 mm kalınlığında, ön giriş kapısının önünde tünek için bir sılıkla donanmış olmalı. Bu kutu en az 6 metre yükseklikte direk olarak ağacın yan taraflarında çatal şeklindeki bir dala yerleştirilebilir. Kutu, yavruların güvenliği için kimsenin rahatsız etmeyeceği bir bölgede olmalı. Kutu girişi kuşların kolayca girebileceği kadar geniş ve görülebilir olmalı. Ayrıca tabana 5 mm büyüklüğünde birkaç drenaj deliği açın ve içine odun talaşı serpiştirin. Üreme sezonu bittikten sonra kutuyu kontrol edin, eğer tabanında çürükler tespit ederseniz, tabanı değiştirin. Kutu içerisindeki birikmiş pislikleri drenaj deliklerini açarak temizleyin.

ÖNÜ AÇIK KUTU

Bu Standard tasarımı kutular güvercinler, alakarga ve kukumavlar tarafından kullanılabilirler.

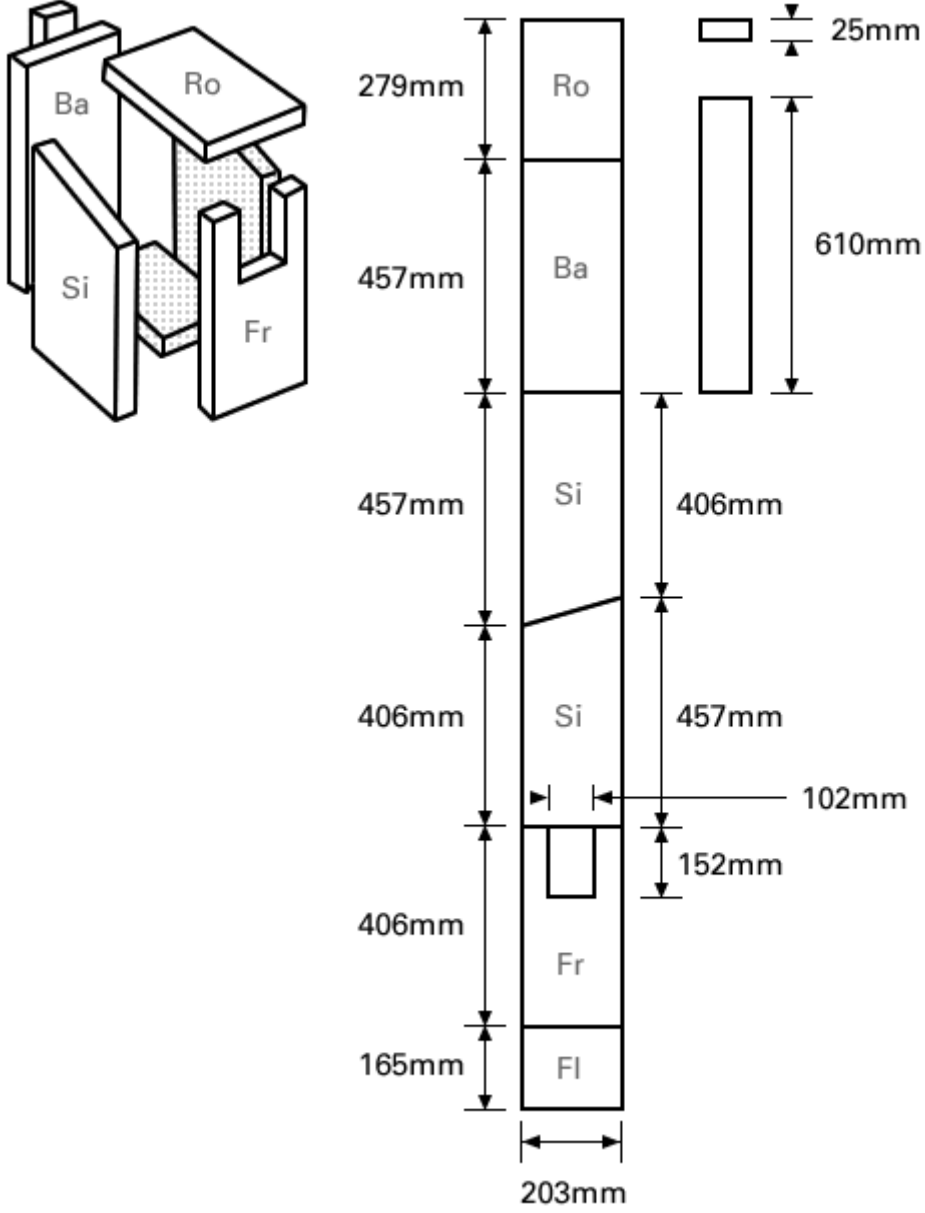
Kaya güvercinleri orta büyüklükte güzel mavi-gri renkli güvercinlerdir ve tahtalılardan daha küçük ve daha mavilerdir. Boyunları beyaz değildir, kanatlarında yama yoktur. Beyaz olmayan boyunları ve yamasız kanatları ile sürüler içinde azınlıkta kalırlar. Bu kuşlar seyrek ağaçlı alanlarda, binalara ve uçurum kenarlarına yuva yaparlar.

Alakargalar parlak tepeli, gri-siyah renkli, boynu gri, kanadında çarpıcı mavi leke bulunan renkli kargalardır. Bu kuşlar, geniş ve ağaçlı şehir parklarını, ormanlık bölgeleri severler ve açık alanlarda beslenirler. Kalabalık kümeler halinde yan yana yaşamaktan mutlu olurlar. Diğer kuşlar yuvada yalnız yaşamayı tercih ederler.

Kukumavlar en küçük baykuşlarıdır. Onlar vahşi yüzlü, kahve renkli, sarı gözlüdürler ve parklarda ve tarım arazilerinde yaşarlar.

Kutu, baştankaraların kullandığı büyük bahçe kutularıdır, ama yuvarlak bir delik yerine büyük kare şeklinde bir giriş en uygundur (ŞEKİLE BAKIN). Kutuyu yağmurdan ve güneşten ve rüzgârdan korumak

için hafifçe öne doğru açı vererek girişlere konuşlandırın. Bu yer emniyetli uygun bir ağaç, direk yada bir duvar olmalı.

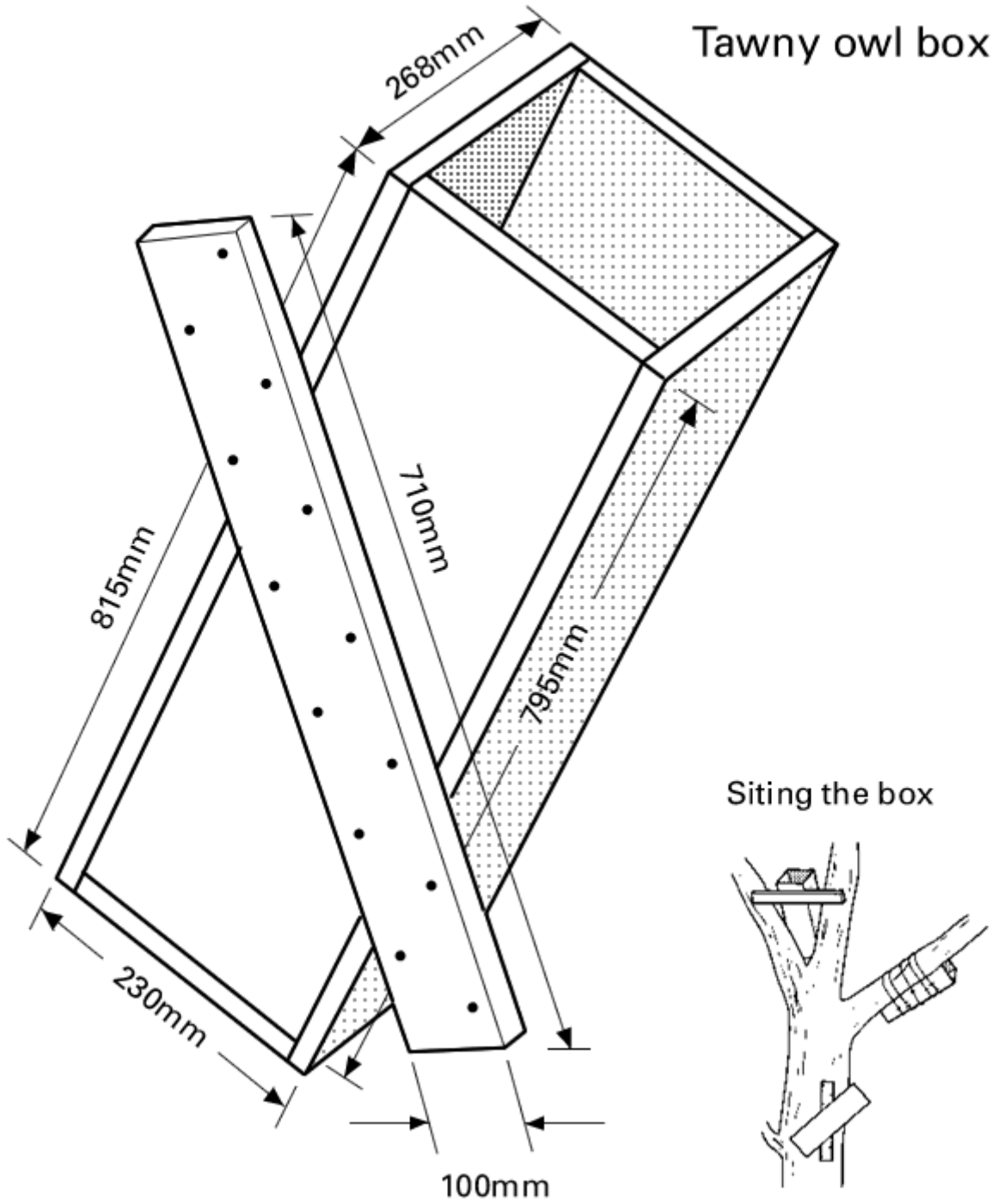

Alaca baykuş yuvası

Alaca baykuşlar kocaman siyah gözlü, daha irice, kırmızı – kahverengi ya da gri-kahve renkli baykuşlardır. Bunlar karanlıkta acı ve sert çığlıklar atan, orman ve park alanlarında barınan baykuşlardır. Yuva kutular, rüzgârdan uçmuş ya da aşağıya düşmüş bir yuva yakınına kurulursa daha yararlı olur.

En iyi yuva kutu baca şeklinde olmalıdır. Kırık ya da çürük bir ağaç taklidi de yapılabilir. Bunlar şaşkıncı şekilde dar ve derin kutulardır. İç ölçüleri 795 x 230 x 230 mm'dir ve üstü açıktır.

Kutu yuva büyük bir ağacın 45 derece açılı bir çatalına yerleştirilebilir. Veya meyilli bir dala bir iple gerekli açı verilerek yerleştirilebilir. Tabanına bir düzine 5 mm'lik drenaj delikleri açın ve içerisine odun talaşı ya da taş kırıntıları serpiştirin. Alaca baykuşlar ayrıca kerkenezler için yapılan yuvalarda da yaşarlar.

Ağaçkakan kutusu

Orman ağaçkakanı karatavuk ölçülerinde göz alıcı siyah-beyaz- kırmızı tüyleri olan bir kuştur. Bu kuş ülkemizde ormanlık alanlarda yaşarlar. Sinekler ve larvalarıyla ve ağaç altı döküntüleri ile beslenirler.

Ağaçkakan kutusu 400 x 140 x 140 mm ölçülerinde ve tepeye yakın 50 mm'lik bir giriş deliğine sahiptir. Ağaç kakanlar kendi yuvalarını kendileri yaparlar. Bu yüzden kutunun içerisine yumuşak bir blok malzeme yerleştirin. Abanoz ağacı bunun için en ideal malzemedir. Ayrıca ağaç kırıntıları paket yapılarak ta yapılabilir.

Kutuyu yüksek bir ağacın üzerine rahatsız edilmeyecek bir yere yerleştirin. Kutuyu önü açık yuva kutuda olduğu gibi, dikeye yakın pozisyonda dikey dallara yerleştirin.

Alaca ağaçkakan nispeten daha küçük yakalanması zor, çizgili kuşlardır. Küçük ve yüksek dallarda beslenirler. Bunlar için 200 mm derinlikte ve delik çapı 32 mm olan içi ağaç kırıntıları ile doldurulmuş kutular uygundur. Kutuyu ağacın en yüksek noktasına erişilmesi güç bir noktaya yerleştirin.

Yeşil ağaçkakanlar, daha büyük, zeytin yeşili ve sarı renkli ve kafa üstü kırmızı renkli kuşlardır. Yaprak döken ağaçları tercih ederler, bu tür ağaçların tahtaları ideal bir malzemedir. Yeşil ağaçkakanın kutusu 450 x 180 x 180 mm ölçülerinde olmalı ve giriş deliği tepeye yakın bir yerde 60 mm olmalıdır. Ağaç gövdesinin en yüksek kısmı bu yuva kutu için en iyi yerdir.

Kaynak: RSPB: www.rspb.org.uk